

RAADSVOORSTEL

DATUM 17 juli 2023
DOCUMENTNUMMER 23.0000909
ZAAKNUMMER ZK23001761
PORTEFEUILLEHOUDER B. Krijnen
PROGRAMMA Programma I: Dienstverlening & Bestuur
BELEIDSVELD Algemene dekkingsmiddelen
ONDERWERP RV Perspectiefnota 2023-2027

AANLEIDING De Perspectiefnota is een nieuw document in de Planning & Control cyclus. Dit document is ontstaan door het samenvoegen van de Zomernotitie 2023 en de Kadernota 2024.

De zomernotitie (ZN) was een bestuurlijke voortgangsrapportage. Een voortgangsrapportage is een instrument om tussentijds te rapporteren over de stand van zaken van de plannen die in de begroting 2023 (lopende begroting) zijn genoemd en hoe de gemeente er financieel voor staat. Per programma worden de beleidsmatige en financiële afwijkingen vermeld.

De Kadernota (inclusief de mutaties uit de ZN2023) bevatte op hoofdlijnen voorstellen voor de financiële en beleidsmatige kaders voor de programmabegroting van het komende jaar en de meerjarenbegroting.

De Perspectiefnota (PN) is een stuurinstrument. In de PN 2023-2027 vindt een bijstelling van het lopende jaar 2023 en de bijbehorende meerjarenraming plaats. Daarnaast is het de aanloop naar de begroting 2024 en de meerjarenraming 2025-2027. Door het vaststellen van de PN stemt de raad naast budgetaanpassingen voor het lopende jaar 2023 ook in met de kaders en uitgangspunten voor de begroting 2024-2027.

KADER Planning & Control cyclus

WIJ STELLEN VOOR

1. De Perspectiefnota 2023-2027 vast te stellen
2. De financiële gevolgen van de meicirculaire vast te stellen
3. De Perspectiefnota en de meicirculaire te verwerken in de (meerjaren) Begroting 2023-2027.
4. Om op basis van de Perspectiefnota de Programmabegroting 2024 op te stellen.

BEOOGD RESULTAAT Tussentijdse bijstelling van de Begroting 2023 en daarnaast het vaststellen van de kaders over de periode 2024-2027. Deze kaders worden door uw college verwerkt binnen de Begroting 2024 en bijhorende meerjarenperspectief.

ONDERBOUWING **1. De Perspectiefnota 2023-2027 vast te stellen**

Perspectiefnota

In de perspectiefnota zien we grote toename van de kosten binnen het bestaande beleid.

De toename van de kosten binnen het bestaand beleid loopt op van €500.000 in 2023 naar afgrond € 2,9 miljoen in 2027. De toename in de kosten komt met name door ontwikkelingen binnen het Sociaal Domein en de Gemeenschappelijke regelingen. Hieronder worden deze grootste structurele mutaties toegelicht:

Kosten jeugdzorg (2023 € 1.196.000 en 2024 en verder € 1.880.000 nadeel)

In 2022 is € 7,9 miljoen uitgegeven aan jeugdzorg. In de begroting 2023 hebben we vastgehouden aan de begroting 2022 aangezien nog niet inzichtelijk was wat de werkelijke kosten zouden worden én het indexeringspercentage was nog niet bekend. De begroting wordt daarom bijgesteld op basis van de werkelijke kosten 2022 (€ 692.000), toename aantal voorzieningen (€ 148.000) en de het indexeringspercentage van 4,79% (€ 356.000) voor 2023. Voor 2024 is een voorlopig indexatie percentage (€ 525.000) bekend en toegepast in de begroting voor 2024. Wij verwachten dat de trend van de afgelopen jaren waarin het aantal afgegeven beschikkingen/arrangementen stijgt, doorzet (€ 159.000). De trend van de stijging is alleen meegenomen in de verhoging van de begroting 2023 en 2024. Voor 2025 en verder is het uitgangspunt ramen op basis van constante prijzen. Alles wijst er echter op dat de aankomende jaren het aantal jeugdzorgvoorzieningen zal blijven stijgen. Hieronder een overzicht van de periode 2018-2022 voor de Jeugdzorgkosten.

	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Jeugdzorg (bedrag x € 1.000)	4.119	5.105	6.303	6.362	6.362
Procentuele toename t.o.v. vorig jaar		24%	23%	1%	0%
	Realisatie 2018	Realisatie 2019	Realisatie 2020	Realisatie 2021	Realisatie 2022
Jeugdzorg (bedrag x € 1.000)	4.826	6.111	5.934	6.689	6.689
Procentuele toename t.o.v. vorig jaar		27%	-3%	13%	0%

Maatwerkvoorzieningen Wmo (2023 € 600.000, 2024 e.v. € 920.000 nadeel)

In 2022 is bijna € 3,5 miljoen uitgegeven aan maatwerkarrangementen voor de Wmo. In de begroting 2023 is vastgehouden aan de begroting 2022 van € 3,1 miljoen aangezien nog niet inzichtelijk was wat de werkelijke kosten zouden worden én het indexeringspercentage was nog niet bekend. De begroting wordt daarom bijgesteld op basis van de werkelijke kosten 2022 (€ 366.000), toename aantal voorzieningen (€ 69.000) en de het indexeringspercentage van 4,79% (€ 165.000) voor 2023. Voor 2024 is een voorlopig indexatie percentage (€ 245.000) bekend en toegepast in de begroting voor 2024. Wij verwachten dat de trend van de afgelopen jaren waarin het aantal afgegeven maatwerkarrangementen stijgt, doorzet (€ 74.000). Dit is voornamelijk te verklaren door de aanzuigende werking van het abonnementstarief en de vergrijzing. De trend van de stijging is alleen meegenomen in de verhoging van de begroting 2023 en 2024. Voor 2025 en verder is het uitgangspunt ramen op basis van constante prijzen. Alles wijst er echter op dat de aankomende jaren het aantal Wmo voorzieningen zal blijven stijgen. Hieronder een overzicht van de periode 2018-2022 voor de maatwerkvoorzieningen WMO.

	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Maatwerkarrangementen <u>Wmo</u> (bedrag x € 1.000)	1.700	1.950	2.350	2.350	3.088
Procentuele toename t.o.v. vorig jaar		15%	21%	0%	31%

	Realisatie 2018	Realisatie 2019	Realisatie 2020	Realisatie 2021	Realisatie 2022
Maatwerkarrangementen <u>Wmo</u> (bedrag x € 1.000)	1.640	2.210	2.268	3.082	3.474
Procentuele toename t.o.v. vorig jaar		35%	3%	36%	13%

Bijdrage Gemeenschappelijke regelingen

De bijdragen van de gemeenschappelijke regelingen stijgen met structureel € 850.000, met name als gevolg van indexatie. Hieronder een opsomming van groot naar klein:

- WerkSaam € 343.000
- DeSom € 184.000

- Omgevingsdienst € 86.000
- Veiligheidsregio € 82.000
- GGD € 81.000
- Westfries Archief € 27.000
- Recreatieschap € 14.000

In totaal is dan ca. € 9,7 miljoen begroot aan bijdrage aan gemeenschappelijke regelingen, dit is ongeveer 12% van het begrotingstotaal.

Inkomsten vanuit de Perspectiefnota

Hieronder ziet u een opsomming van de grootste structurele inkomsten of andere voordelen binnen de Perspectiefnota.

- OZB € 285.000 (index 5% en areaaluitbreiding)
- Afvalstoffenheffing € 168.000 (index 5% en areaaluitbreiding)
- Vrijval stelpost MJOP's gemiddeld € 300.000
- Bijdrage Woningbedrijf € 697.000

De laatste bullet wordt kort toegelicht vanwege het politieke karakter. Het is een politiek besluit om deze in te zetten binnen de algemene dienst óf binnen het Woningbedrijf.

Structurele Bijdrage Woningbedrijf

De te betalen verhuurderheffing, een belasting op sociale huurwoningen, vervalt voor het Woningbedrijf mits de daar bijhorende prestatieafspraken met betrekking tot verduurzaming worden behaald. De vrijval van de te betalen verhuurderheffing levert Koggenland een bedrag op van ca. € 697.000 per jaar. Binnen het woningbedrijf wordt jaarlijks een resultaat behaald van ongeveer € 1 miljoen. Vanwege het voordelig effect van de verhuurdersheffing en het jaarlijkse resultaat in combinatie met de sterke vermogenspositie van het woningbedrijf (31-12-2022: € 15.000.000) is het reëel om de bijdrage van het woningbedrijf aan de algemene dienst te verhogen met een bedrag van € 697.000. De structurele bijdrage komt hiermee op afgerond € 2,2 miljoen per jaar.

2. De financiële gevolgen van de meicirculaire vast te stellen

Op 31 mei is de meicirculaire 2023 gepubliceerd. De circulaire verschijnt te laat om verwerkt te worden in de PN. Er is gekozen de budgettaire consequenties mee te nemen in het raadsvoorstel bij de PN. Er is in het raadsvoorstel en -besluit een apart beslispunt opgenomen waarin de raad gevraagd wordt in te stemmen met de budgettaire consequenties van de meicirculaire voor 2023 en verder.

	2023	2024	2025	2026	2027
Meicirculaire 2023	€ 761.000	€ 2.604.000	€ 2.229.000	€ 1.389.000	€ 2.230.000
Meicirculaire 2023 - Stelpost verlaging lasten Jeugdzorg	€ -	€ 100.000	€ 400.000	€ 400.000	€ 300.000
Budgettaire consequenties Meicirculaire	€ 761.000 voordeel	€ 2.704.000 voordeel	€ 2.629.000 voordeel	€ 1.789.000 voordeel	€ 2.530.000 voordeel

De meicirculaire 2023 laat ten opzichte van de decembercirculaire 2022 een voordeel zien. Dit voordeel komt voornamelijk door het accres en hoeveelheidswijzigingen in de maatstaven. Dit zijn kenmerken van een gemeente, zoals bijvoorbeeld het aantal inwoners. Daarnaast zijn er stelposten opgenomen voor de jeugdzorg en het BTW-compensatiefonds.

De meicirculaire biedt helaas onvoldoende compensatie om de uitgaven binnen de perspectiefnota te kunnen dekken.

Stelpost BCF

Gemeenten mogen de btw die ze betalen declareren bij het BTW-compensatiefonds. Sinds een aantal jaren kent dit fonds een maximum. Declareren gemeenten meer btw dan in het fonds beschikbaar is, dan komt het verschil ten laste van de Algemene uitkering. Wordt er minder gedeclareerd, dan wordt een bedrag toegevoegd aan de Algemene uitkering. De declaraties van de gemeenten zitten nog steeds onder het maximum. Gemeenten mogen hiervoor een stelpost opnemen. De opgenomen stelpost bedraagt € 321.000.

Stelpost jeugdzorg

Bij de meicirculaire 2020 mochten gemeenten vanaf 2022 een stelpost jeugdzorg opnemen. Inmiddels zijn er de nodige ontwikkelingen geweest. Zo ook een (aanvullende) besparing welke een rijksverantwoordelijkheid is. Concreet betekent dit dat het aan de Rijksoverheid is om de besparing in te vullen met (wettelijke) maatregelen. Het gaat daarbij om maatregelen waardoor gemeenten minder middelen nodig hebben of waarbij alternatieve inkomsten gegenereerd worden (bijvoorbeeld door middel van de invoering van een eigen bijdrage). Het rijk en de VNG hebben in april 2023 een financieel principeakkoord bereikt voor de Hervormingsagenda Jeugd. In de meicirculaire 2023 worden voor de jeugdzorg, onder voorbehoud van omzetting naar een definitief akkoord op de Hervormingsagenda, voor 2024 en 2025 middelen beschikbaar gesteld. De opgenomen stelpost in de gemeentelijke begroting voor 2024 en 2025 kan hierdoor vervallen. Voor de jaren 2026 en verder blijven de middelen gereserveerd en zal toevoeging aan de algemene uitkering plaatsvinden ná het advies van de deskundigencommissie en besluitvorming daarover. Voor de jaren na 2026 mogen de gemeenten een stelpost opnemen. In eerdere circulaire is niets gedaan met de besparingsopgave en de effecten hiervan aan lastenkant in de gemeentelijke begroting. Nu is besloten de besparing aan de lastenkant ook te ramen. Voor Koggenland is de besparing aan de lastenkant voor 2024 € 100.000, voor 2025 en 2026 € 400.000 en vanaf 2027 € 300.000. Gelet op de onzekerheid van de stelposten voor de jeugdzorg kan dit leiden tot eventuele bijstellingen in de komende planning en controldocumenten.

Daarnaast is de rijksbijdrage die de gemeenten voor het ravijnjaar ontvingen vanaf 2027 (structureel geworden). Vanaf 2026 is besloten het accres niet langer te koppelen aan de ontwikkeling van de rijksuitgaven. Vooruitlopend op de nieuwe financieringssystematiek heeft het kabinet in de septembercirculaire 2022 ter compensatie eenmalig € 1 miljard beschikbaar gesteld. Dit bedrag is nu in de meicirculaire 2023 vanaf 2027 structureel opgenomen. Dit bedrag bedraagt voor Koggenland ruim € 900.000.

3. De Perspectiefnota en de meicirculaire te verwerken in de (meerjaren) Begroting 2023-2027.

Hieronder een totaalbeeld van de effecten op de structurele begrotingsruimte. Wat opvalt is dat de compensatie vanuit het gemeentefonds (regel 3) niet voldoende is om de toename van de kosten binnen het bestaande beleid (regel 2) op te vangen in 2026 en verder. Het begrotingssaldo in 2023 is na bijstelling van de Perspectiefnota € 261.000 positief. Over de periode 2024-2027 hebben wij het onderstaande structurele begrotings

Structureel begrotingssaldo (bedragen 1 € 1.000)	2023	2024	2025	2026	2027
1. Begrotingsresultaat t/m juni 2023	-1	94	674	-1.637	-1.637
Mutaties Perspectiefnota:					
2. Bestaand beleid en college/ raadsbesluiten	-499	-2.613	-2.542	-2.846	-2.875
3. Voordeel concept meicirculaire	761	2.704	2.629	1.789	2.530
4. Begrotingsresultaat na autonome ontwikkelingen	261	185	761	-2.694	-1.982
5. Mutaties i.v.m. Nieuw beleid	0	-945	38	73	73
6. Begrotingsresultaat na autonoom en nieuw beleid	261	-760	799	-2.621	-1.909
7. Saldo incidentele baten en lasten		812	-240	-45	-16
8. Ravijnjaar Gemeentefonds		0	0	2.200	2.200
9. Structurele ruimte exclusief Ravijnjaar		52	559	-466	275

saldo, hier toetst de Provincie op.

Hieronder volgt kort een toelichting aan de hand van de nummering die links vóór het onderwerp staat.

Regel 1 geeft de begrotingsruimte vanuit de vastgestelde begroting 2023 met in mindering gebracht alle raadsbesluiten t/m juni met beslag op de begrotingsruimte.

Regel 2 geeft de financiële effecten van de ontwikkelingen binnen bestaand beleid én mutaties als gevolg van college/raadsbesluiten.

Regel 3 geeft het voordeel vanuit de meicirculaire 2023.

Regel 4 geeft het begrotingsresultaat na verwerking van de autonome ontwikkelingen binnen het bestaande beleid (met name indexatie), collegebesluiten én het voordeel vanuit de meicirculaire.

Regel 5 geeft het saldo aan mutaties als gevolg van "nieuw beleid".

Regel 6 geeft het saldo na verwerking van autonoom én nieuw beleid.

Regel 7 geeft het saldo weer van de incidentele baten en lasten vanuit de perspectiefnota.

Regel 8 "schoont/corrigeert" het saldo van het Ravijnjaar uit het structurele tekort.

Regel 9 betreft de structurele ruimte op basis van alle nu bekende mutaties in de Perspectiefnota. Exclusief het Ravijnjaar.

4. Om op basis van de Perspectiefnota de Programmabegroting 2024 op te stellen.

In de periode juli en augustus gaan wij op basis van de Perspectiefnota 2023 aan de slag met het opstellen van de programmabegroting 2024 én het meerjarenperspectief. Uitgangspunt voor de Begroting 2024 is om óók voor de meerjarenbegroting 2026 tot een sluitend perspectief te komen (exclusief het Ravijnjaar). In deze periode is er naar verwachting ook meer bekend over de inkomstenkant (gemeentefonds septembercirculaire) vanuit het Rijk waar hopelijk aanvullende compensatie zal komen voor de toename aan kosten binnen het bestaande beleid.

KANTTEKENINGEN Ravijnjaar

Vanaf 2026 vindt er een andere financieringssysteem plaats. Het gemeentefonds wordt niet langer geïndexeerd via de normeringssystematiek (trap op trap af). Het volume accres

vervalt, dat wil zeggen dat het gemeentefonds niet meer meegroeit met de rijksuitgaven. Er wordt alleen nog een accres voor de loon- en prijsstijging verstrekt. Dit zorgt voor een enorme daling van de inkomsten vanuit het gemeentefonds. Er wordt dan ook gesproken van een ravijn.

De omvang van dit Ravijn is vanaf 2026 € 2,2 miljoen structureel minder inkomsten. Vanuit de financiële toezichthouder(de Provincie) is het toegestaan om de Ravijnjaren als tekort te presenteren in de begroting. Vanwege de signaalwaarde naar het Rijk heeft Koggenland dit advies overgenomen. Er zal vanuit het Rijk een oplossing moeten komen voor dit structurele Ravijn.

Investeringsopgave

De uitkomsten vanuit de Perspectiefnota hebben ook invloed op de investeringsopgave. Kort wordt hieronder de relatie gelegd met de investeringsopgave binnen het Woningbedrijf én binnen de Algemene Dienst.

Woningbedrijf

De investeringsruimte binnen het Woningbedrijf blijft hetzelfde als in de Memo Investeringsopgave. Voor het gemak hieronder een korte terugkijk naar de input:

Investeringen met kapitaallasten	Afschr.term.					
		2023	2024	2025	2026	2027
Omschrijving						
1 Nieuwbouw Avenhorn	50		2.760.000			
2 Nieuwbouw Berkhout	50	1.380.000				
3 Nieuwbouw Avenhorn-West	50					690.000
4 Nieuwbouw De Goorn	50		2.300.000			
5 Nieuwbouw Ursem	50			4.830.000		
6 Verduurzaming	30	1.440.747	1.440.747	3.678.824	3.678.824	2.268.048
7 Nieuwbouw vanuit collegeprogramma	50	100.000	9.000.000			
Totaal		2.920.747	15.500.747	8.508.824	3.678.824	2.958.048
		Totaal 2023-2027			33.567.189	

Helikopterview begrotingsruimte	2024	2025	2026
Primaire begroting 2023 Woningbedrijf	807.244	834.661	862.214
Afschrijvingslasten investeringsopgave	-406.850	-626.077	-815.205
Huurinkomsten: mutatie als gevolg van nieuwbouw en verkoop	73.680	575.640	621.240
Rentelast 2,75% op alle investeringen die we activeren.	-506.591	-740.584	-841.751
Annuiteit i.p.v. Lineair	275.000	275.000	275.000
Begrotingsruimte na investeringen	242.483	318.640	101.498

Algemene Dienst

Binnen de Algemene Dienst vervalt op dit moment alle structurele ruimte binnen de exploitatie.

Wat overblijft is de ruimte binnen het vermogen, waar in de Algemene Reserve een bedrag van afgerond € 15 miljoen vrij besteedbaar is voor incidentele tegenvallers of ter dekking van investeringen. In de Perspectiefnota is een overzicht weergegeven van de verwachte investeringen binnen de Algemene Dienst over de periode 2024-2027.

FINANCIËN	Structureel begrotingsaldo (bedragen 1 € 1.000)	2023	2024	2025	2026	2027
	1. Begrotingsresultaat t/m juni 2023	-1	94	674	-1.637	-1.637
	Mutaties Perspectiefnota:					
	2. Bestaand beleid en college/ raadsbesluiten	-499	-2.613	-2.542	-2.846	-2.875
	3. Voordeel concept meicirculaire	761	2.704	2.629	1.789	2.530
	4. Begrotingsresultaat na autonome ontwikkelingen	261	185	761	-2.694	-1.982
	5. Mutaties i.v.m. Nieuw beleid	0	-945	38	73	73
	6. Begrotingsresultaat na autonoom en nieuw beleid	261	-760	799	-2.621	-1.909
	7. Saldo incidentele baten en lasten		812	-240	-45	-16
	8. Ravijnjaar Gemeentefonds		0	0	2.200	2.200
	9. Structurele ruimte exclusief Ravijnjaar		52	559	-466	275

DUURZAAMHEID Onderdeel van de Perspectiefnota is een formatie-uitbreiding duurzaamheid.

ALTERNATIEVE MOGELIJKHEDEN De alternatieve mogelijkheden om te komen tot een sluitend meerjarenperspectief in 2026 worden de komende maanden verder onderzocht.

PACT VAN WESTFRIESLAND N.v.t.

COMMUNICATIE De Perspectiefnota wordt beschikbaar gesteld op www.koggenland.nl.

VERVOLG Met het de kaders van de Perspectiefnota geeft u het college de opdracht om deze kaders verder uit te werken in de begroting 2024.

Datum college: 27 juni 2023

Burgemeester en wethouders van Koggenland.